

Sahajyogyan Madhe Dharma Sthapna Zali Pahije

Date : 18th December 1976
Place : Mumbai
Type : Seminar & Meeting
Speech : Marathi
Language

CONTENTS

I Transcript

Marathi	02 - 07
English	-
Hindi	-

II Translation

English	-
Hindi	08 - 13
Marathi	-

ORIGINAL TRANSCRIPT

MARATHI TALK

हे सहजयोगाचे कार्य किती विशेष आहे. मी आपल्याला आधी सांगितले की मी गणपतीसारखं एक नवीन मॉडेल तयार केलं आहे तुमचं. एक नवीन पद्धत आहे ही. ही विशेष रूपाने तुम्ही ग्रहण केली कारण तुम्ही त्या ग्रहणाला योग्य आहात. अयोग्य दान नाही दिलेलं मी. तुमची योग्यता क्षणोक्षणी पदोपदी मी जाणते. फक्त एवढं म्हणता येईल की आईच्या प्रेमांमुळे, फारच हळुवारपणे सांभाळून, प्रेमाने, अत्यंत काळजीपूर्वक हे कार्य झालेलं आहे, पण जर आपल्यामध्ये ती योग्यता नसती तर हे झाले नसते.

पैकी आज हजारो मंडळी इकडेतिकडे धावत आहेत. वेड लागलंय लोकांना. विचार करत नाहीत की आजपर्यंत शास्त्रांमध्ये जे सांगितलेले आहे अनादी काळापासून, मोठमोठ्या तत्त्ववेत्त्यांनी आणि श्रीकृष्णांसारख्या महान, परमेश्वराचीच ती एक साक्ष आहे, त्यांच्या तोंडूनही ज्या गोष्टी निघाल्या त्या सगळ्या एकीकडे फेकून, त्या लोकांनी ज्या नवीन नवीन पद्धतींनी लोकांना आपल्या जाळ्यात फसवलेलं आहे, त्याबद्दल कोणताही विचार हे लोक का करीत नाहीत ?

कोणत्याही शास्त्रात, मग ते महम्मद साहेबांनी लिहिलेलं असो किंवा ख्रिस्तांनी सांगितलेले असो किंवा श्रीकृष्णांनी गीता म्हटलेली असो, सगळ्यामध्ये जे तत्त्व आहे की तुम्हाला स्वतःच्या आतमध्ये असलेला 'स्व' जाणला पाहिजे आणि त्याची शक्ती तुम्हाला लाभते. पण असं म्हटल्याबरोबर लोक यापासून परावृत्त होतात कारण सत्याच्या गोष्टी केल्या की लोकांना पटतच नाही मुळी. असत्य असलं तर ते लगेच पटतं आणि असत्याच्या मार्गावर चालण्याची सवय पडल्यामुळे ते रुजतंही जास्त. असत्याची जास्त कास धरून मानवाने शेवटी गाढलंय काय तर तर्काची पायरी. तर्क गतीला उतरायची स्थिती आलेली आहे. ते कलीयुगात दिसतंय आपल्याला चोहीकडे. बापाला मुलावर विश्वास नाही, मुलाला आईचा विश्वास नाही. सगळ्या संसारात हाहाकार माजलेला आहे. अशा परिस्थितीत सत्य पुढे केल्याबरोबर लोक असे बिचकतात, की जसे अंधारातून कुणाला एकदम उजेडात आणलं की त्याचे डोळे दिपतात आणि नको तो प्रकाश म्हणून मागे सरतात.

तेव्हा सहजयोगात पुष्कळ मंडळी एकदम येणार नाहीत हे लिहून ठेवते आणि जी आली ती घसरणार, कोलमडणार. त्यांना मी जागेवर बसवलं तरी ते परत परत धावणार. ही स्थिती राहणारच आहे मुळी काही काळ, पण सहजयोगाला स्थायित्व किंवा जगजाहीर ज्याला म्हणतात, करायचं असलं तर त्याचा एकमात्र इलाज आहे, आम्ही काही जरी असलो तरी ते आहोतच. आमचे काही वैशिष्ट्य नाही किंवा आम्ही काही मिळवलेलं ही नाही. आम्ही जे आहोत ते असेच आहोत जन्मजन्मांतरापासून. तेव्हा आमचं त्याच्यात काही देणं नाही नी घेणं नाही. तेव्हा आम्ही असलो तर लोक एवढच म्हणतील की माताजी होत्या आदिशक्ती. त्या स्वतःच आदिशक्ती असल्यामुळे त्यांचं काय आम्हाला सांगता तुम्ही.

तर तुमच्याकडे नजर होणार लोकांची की सहजयोगामध्ये काय परिवर्तन आलं. त्यांच्या धर्माची स्थापना झाली का? कारण धर्मस्थापना होते ना पहिल्यांदा. कलियुगामध्ये पहिल्यांदा धर्माची स्थापना माताजींनी केली का? ती कुठे करणार, ती तुमच्या नाभी चक्रात. तुमच्यातून तो धर्म आहे की नाही, तुम्ही धार्मिक आहात की नाही, ही आधी जर सिद्धता झाली, चार लोकांनी तुम्हाला पाहून म्हटलं पाहिजे की यांच्यामध्ये काय बदल झाला! काय मनुष्य झालाय! कमालीची त्याच्यात चमक आलेली आहे. आमचा एक दीप असला तर लोक म्हणतील आहे, 'तो पुष्कळ दिवसांपासून आकाश दीप लागलेला. त्याचं काय माहात्म्य? कित्येक आले आणि गेले.' जे दीप आम्ही लावले ते कधी लावले नव्हते. मराठी भाषेत म्हणायचे झाले तर दिवे पाजळले. तर तसे होऊ नये. खरोखर आम्ही दीप लावून दिवाळी सजवली हे तुमच्या प्रकाशातून समजलं पाहिजे लोकांना आणि याच्यापेक्षा मोठी जाहीर बातमी काहीही असू शकत नाही. उद्या आम्ही वर्तमानपत्रात दिसलो, फोटो आला, मग काय माताजींचं दिसतंच आहे मुळी. साक्षातच आहे. जरूर! मग पुढे काय? 'किती ही म्हटलं तरी त्या आदिशक्ती, पण आमचं काय?' तर मग त्या भामट्याकडे कशाला जाता तुम्ही? तर भामट्याकडे एवढ्यासाठी जायचं की तो नुसती आपली कमाल दाखवत असतो. दोन पैसे दिले की खुष. पण माताजींना म्हणतात की, 'तुम्ही दाखवा कमाल.' तिथेच माताजींचं चुकते. ज्यांना ज्या कमाली करायच्या आहेत त्या कराव्यात त्यांनी, पण आमच्याकडून अपेक्षा करतात, म्हणजे हे काय माताजींचे. पैसे हवे असतील तर देऊ आम्ही. काबाडकष्ट करा म्हणतील तर करू, पण आमच्यात धर्मस्थापना झाली पाहिजे. आमच्यात प्रेम दिसलं पाहिजे, संसारात लोकांनी म्हटलं पाहिजे, 'काय चमकणारा मनुष्य आहे.' हे फार कठीण काम आहे बुवा, मग सहजयोग कसा जमणार कारण 'आम्हाला जे धंदे करायचे आहेत ते आम्ही करत राहू.' मी आता काल-परवाच सांगितलं, मी तिकडे सिंगापूरला गेले होते, तर तिकडे एक गुरूबाबा पळ काढत होते. कारण त्यांनी सगळ्यांना सांगितले होते की तुम्ही स्मगलिंग करा, काहीही करा, कितीही बायका ठेवा, पुरुष ठेवा, पण पैसे इकडे द्या मात्र. शेवटी तिकडे त्यांचं सगळं स्मगलिंगचं सामान पकडण्यात आलं. तेव्हा ते आले माझ्याकडे. म्हटलं, 'आता त्यांना जाऊन विचारा.' तेव्हा ही गोष्ट माणसाला रुचत नाही मुळी. आता कोणीही घ्या. मी म्हणते, मी किती तरी रिअलाईज्ड साधू पाहिले. पुष्कळ पाहिले. ते अंबरनाथला होते, आपले महाराज होते ते. काही कुणाला काही करत नाहीत. आणि म्हटलं महाराज तुम्ही काही म्हणत का नाही? 'मरू देत' कारण त्यांचं असं म्हणणं आहे त्यांची पात्रताच नाही मुळी. त्यांना कशाला द्यायचे? माझं तसं म्हणणं नाही. तुमची पात्रता आहे हे आधीच सांगितलं मी. योग्यता आहे हे ही सांगितलं आणि ते दिलं आहे हे ही खरं आहे. त्याबद्दल कोणाला, तुमच्यातल्या कोणालाही शंका नाही. तर ते आतमध्ये भिनलं किती आहे. त्याचा साक्षात्कार किती झाला आतमध्ये तिकडे लक्ष असायला पाहिजे आणि आपल्या ज्या चुका आहेत किंवा जी बाजू आपली लंगडी आहे ती बघितली पाहिजे. एक एक सहजयोगी म्हणजे दीपस्तंभासारखा आहे, खरं पाहिलं तर. अहो, इतके गणेश बसवल्यावर मला कशाला इतकी मेहनत करायला पाहिजे मला सांगा. मला तंगड्या तोडायची काय गरज आहे, जर तुमच्यासारखे एक एक मी बसवलेले आहेत. कुंडलिनी तुम्ही उठवू शकता, लोकांना पार करू शकता. एक एक मठ घालून बसला तर लाखो रुपये तुमच्या पायावर येणार. मला कशाला एवढी मेहनत करायला पाहिजे.

फक्त एकच गोष्ट कमी आहे की अजून ते तुम्ही समजला नाहीत की काय मिळालयं ते! अहो, ज्यांच्या जागृत्या झाल्या नाहीत त्यांनी सुद्धा आश्रम चे आश्रम बांधलेत. “आम्ही सर्वसाधारण माणसं आहोत, घरगुती आहोत, गृहस्थ आहोत.” हे बाह्यातलं झालं आतमध्ये काय आहात तुम्ही. जिथे पाय पडेल तिथून बाधा पळणार आहेत. मला माहिती आहे, दुधातून पाणी काढून वेगळे करण्याची तुमच्यामध्ये शक्ती असताना हे सगळं प्राप्त झाल्यावर जर तेजस्विता येत नाही, तर त्याला आधी काय मी कारण सांगू मला समजत नाही.

चक्र धरतयं म्हणजे काय? एवढी मेहनत करायला तुम्हाला गरजच नाही मुळी. नुसतं निरपेक्षतेत साक्षी स्वरूपात उभे राहिल्यावर सगळी चक्र खटकून सुटणार. कारण मिथ्या आहे ते सगळं काही. मिथ्यतेतून फक्त आपण जिथे आहोत तिथे उभे राहिल्याबरोबर सगळंच्या सगळं तुटून पडतं का नाही पहा बरं! नुसतं चिकटवा जरा आपल्याला तिकडे. थोडंसं चित्त जरासं आतमध्ये घ्यायचं आहे. उभे तिथेच आहात, कपडे तेच आहेत, वागणं तेच आहे, नवरा आहे, बायको आहे, मुलं आहेत, बाळं आहेत, सगळा संसार आहे, समाज आहे, पण चित्तात जर तुम्ही आतमध्ये उतरलात तर संबंध संसाराची भक्ती तुमच्या मागे उभी आहे ते लक्षात घ्यायला पाहिजे. ही पृथ्वी माता उभी आहे तुमच्या संरक्षणाला. सगळे तारेण उभे आहेत तुमच्या संरक्षणाला, काय पाहिजे ते आहे पण सहजयोगावर बोलायचं सुद्धा तरी नव्या नवरी सारखे लाजता. अर्धवट लोकांसाठी सहजयोग नाही हे मी शंभरदा सांगितलेलं आहे. असाल खंबीर आणि वीर तर या. मला दोन असले तरी चालतील. यायला पाहिजे वीरत्व. घोडा दिला, घोड्यावर बसवलं, घोडा कसा चालवायचा ते शिकवलं, पण तरी रडतराऊ लोक, मग करायचं तरी काय हे तुम्ही मला सांगा? आता काय तुम्हाला चिकटवायला पाहिजे का घोड्याला?

चक्र ही धरलीच नाही पाहिजेत. खरोखर धरत नाहीत तुमची चक्र. आता हे बघा. याच्यात माया कशी आहे ते समजून घेतली तर तुम्हाला कळेल. चक्र तुम्ही धरतच नाही. तुम्ही इन्स्ट्रुमेंट आहात. तुम्ही एक कॉम्प्युटर सारखे इन्स्ट्रुमेंट आहात. तुम्हाला जी बातमी मिळते ती तुम्ही सांगता. आता समजा यांचे जर आज्ञा धरलं आहे, तर तुमचं आज्ञा धरणार नाही ही तिथे **information** आली, पण तुमचा तो भाऊ आहे, तेव्हा माताजी याचं आज्ञा काढा बरं! म्हणजे तुम्ही आज्ञाधारी झाला. हा माझा भाऊ, हा माझा चुलता, हा माझा अमका, हा माझा तमका, हा माझा मुलगा. काय करणार! म्हणजे धरतं ते. कोण आहे तुमचं? तुमचं कोण आहे? तुम्ही तुमचे, एकाकार, तुमच्यामध्ये, तुमच्याच आनंदात, तुमच्याच राज्यात, परिभ्रमण करता आणि तिथे जे आहेत ते तुमचे होते आणि नेहमी राहणार. हे बाह्यातलं जरासं सोडायला पाहिजे म्हणजे चक्र धरणार नाहीत. फक्त **information** तुम्हाला येत आहे. कोणाला जास्त येणार, कोणाला कमी येणार. ती तुमची चक्र धरत नाहीत. मग तिकडेच लक्ष. ‘माझं हे चक्र धरलंय माताजी.’ ‘असं का? हे कसं तुझं धरलंय, शेजारच्या माणसाचं धरलंय म्हणून तुझं तसं येतंय’ म्हणजे मिथ्या गोष्टींकडे जी आशंका आहे. कळायला पाहिजे हे मिथ्या आहे. त्याची काय आशंका? म्हणजे आपण बागुलबुवा म्हणतो तसं. हा नुसता बागुलबुवा तुम्ही धरत आहात. खरोखर त्याच्यामध्ये काही धरणं शक्यच नाही तुम्हाला. आता पुष्कळसे लोक असंही म्हणतात की कोणी होते गुरू, कुणाला त्यांनी अमकं दिलं तर त्यांना तो आजार झाला. त्यांना तमक्यांनी बरं केलं, त्यांना तो आजार झाला. तुमच्यातल्या किती तरी लोकांनी या लोकांना व्हायब्रेशन्स देऊन ठीक केलेलं आहे. तुम्हाला माहिती आहे कोणाला आजार झालेला आहे

इथे? साक्षात गंगा तुमचे पाय धूत असते, सकाळपासून संध्याकाळपर्यंत. आणि तुम्ही इथे उभे राहून मला हे धरलं, मला ते धरलं. सिंहासनावर बसायच्या लोकांनी असं वागायला नको. म्हणजे बाह्यातलं जे वागणं आहे ते आतला भित्रेपणा, आतला कोतेपणा त्यामुळे आहे. राजासारखं राहायला पाहिजे. परवा दिल्लीला एक गृहस्थ भेटले. मला म्हणाले, 'मी फार साधा राहतो. साधेपणाने राहतो, तर माताजी तुम्हाला हरकत तर नाही?' म्हटलं, 'तुम्ही राजे आहात.' तेव्हा व्यक्तित्वाचा पहिला विचार उभे राहिलं तर वाटलं पाहिजे, कोणीतरी उभा आहे मनुष्य. तेव्हा सहजयोगी उभे केले तर वाटायचं कुठल्या कैदेतून हे लोक आले आहेत. आपली सत्ता किती लक्षात घ्या की माताजींनी आपल्याला काही तरी विशेष दिलेले आहे. अतिविशेष आहे मी सांगते. याची किमया मी सुद्धा शिकले तेव्हा जमलं हे. कारण तुमचे घोटाळे, हे सगळे तुमच्या कुंडलिनी अशा अटकलेल्या. त्या कशा सोडवायच्या आणि तुम्हाला या मार्गावर कसं आणून सोडायचं, तुम्हाला इकडे कसं पोहचवायचं ही सगळी मेहनत आधी केली आणि मग तुम्हाला सोडवलेलं आहे.

पहिल्यांदा आपला धर्म स्थापन केला पाहिजे. धर्मच फार जरूरी आहे. जर माणसामध्ये आपला धर्मच हालत असला तर सहजयोग जमत नाही. फार सोपं काम आहे धर्माचं. 'अति वर्जयेत.' जे काही अती असेल ते सोडायचं पहिल्यांदा, मध्यावर यायचंय नं! अती काही करायचं नाही. कोणत्याही गोष्टीमध्ये अतिशयता नसली पाहिजे. हट्ट नसला पाहिजे. वेड्यासारखं एखाद्याच्या मागे लागावं तसं नसलं पाहिजे. हसत-खेळत सहज अगदी. 'अति वर्जयेत' आता धर्मांमध्ये काय एक साधी गोष्ट. दारू प्यायची नाही. तंबाखू ओढायची नाही. अशा या राक्षसी वनस्पती आहेत. दारू एक तऱ्हेचे राक्षसी मादक पेय आहे. अशा तऱ्हा आहेत. राक्षसी वस्तू आहेत जगामध्ये. त्या वापरू नका. खाण्याचं सुद्धा अति करू नये. विशेषतः गृहस्थ लोकांना हा त्रास. खायचं असलं की, खाण्याबद्दल जरा जास्तच उत्सुकता असते. 'काय, काय येतंय, काही तरी चमचमीत करू या.' मग बसल्या बायका पुरुषांच्या डोक्यावर, त्यांची जीभ खराब करून करून. तर खाण्याचं सुद्धा अती करायचं, सारखं सकाळपासून संध्याकाळपर्यंत. खाण्याने मुलांना खराब करायचं. बायकांनी नवऱ्याला खराब करायचं हे सुद्धा एक वेड आहे नुसतं आणि मग लीव्हर खराब. 'अती वर्जयेत', नाही तर उपवास. खायचं नाही मुळी, उपास! हे खायचं नाही, ते खायचं नाही, आठवड्यातून सात दिवस उपवास आणि नुसता फलाहार करायचा. खाण्याचं सुद्धा अती करायचं नाही. कपड्याचं सुद्धा. एक तर नागवे फिरतील नाही तर कपडे रोज तीन तीन बदलतील. काही तरी मध्ये चालतं की नाही तुमचे. स्वच्छ, व्यवस्थित, उत्तम साजेसे कपडे घालायचे अंगावर. त्याच्यातही अती लक्ष नको. गृहस्थ लोकांना फार जरूरी आहे. आणि त्यांना एकच फायदा असतो की मूलबाळ झाल्यामुळे अती करता येत नाही कारण मुलं चांगली काढतात त्यांची खरडपट्टी. एखादा असा वेडा घरात असला तर लोक हसतात मग त्याला. ती मुलं एकदा हसू लागली म्हणजे वेड्याचा शहाणा तरी होतो नाही तर सोडून देतो. तेव्हा अती वर्ज्य करायचे. प्रत्येक बाबतीत अती वर्ज्य करायचे आणि ज्या गोष्टी सैतानाच्या राज्यातल्या आहेत तिकडे लक्ष ठेवायचं नाही.

आता मनुष्याचा सगळ्यात मोठा धर्म काय? जर मला कोणी विचारेल की, 'माताजी, मनुष्याचा कोणता धर्म जरूरी आहे.' आता इतक्या लोकांना पाहिल्यावर, एकच मला वाटतं फार जरूरी आहे, की हा जो तुमचा माथा

आहे नं हा कोणासमोरही वाकवायचा नाही. हा जर माथा तुमचा वाकविला तुम्ही मग रिअलायझेशन फारच कठीण होऊन जाईल. सगळे भामटे आलेले आहेत त्यांच्या समोर जाऊन डोकं टेकवायचं नाही. सहजयोग्यांनी तर कोणासमोर वाकण्याची गरज नाही. दुसऱ्या सहजयोगी किंवा योगी माणसासमोरही डोके वाकवण्याची गरज नाही. तुम्ही काय कमी आहात? आज्ञा चक्र धरलच पाहिजे, आणि ते असं धरतं की सुटता सुटत नाही कारण तुमच्यावर कोणी नाही. हे सांगते मी तुम्हाला. जर तुम्ही गणेशाच्या स्टायलमध्ये आहात तर ब्रह्मा, विष्णू, शिवसुद्धा तुमच्यापुढे जाऊ शकणार नाहीत. कायद्यात या तुम्ही मग बघा. बघा तुम्ही व्हायब्रेशन्स वर बघा मी बोलते आहे ते खरं आहे का खोटं आहे ते. फक्त जसं माझं नाव आहे 'निर्मल' तसं स्वतःला निर्मल ठेवा फक्त. फक्त हा शब्द आहे. ब्रह्मा, विष्णू, महेशसुद्धा तुम्हाला हात लावू शकणार नाहीत. तुम्ही कोणासमोर जाऊन माथा टेकविण्याची गरज नाही. एवढे सगळे गुरुबाबा लोक आहेत नं ते माझ्या डोक्याला हात लावू शकत नाहीत. गंगासुद्धा माझ्या डोक्यावर चढू शकत नाही. गंगासुद्धा माझ्या डोक्यावर चढू शकत नाही. पण तुम्ही लोक माझ्या डोक्यावर हात ठेवू शकता. आलं का लक्षात. तेव्हा ही तुमची स्थिती असताना, एवढ्या मोठ्या पदावर बसले असताना स्वतःविषयी बरोबर कल्पना न ठेवणे, ते सहज नाही. म्हणजे असा काही गर्व करायला नको. म्हणजे आता कोणी म्हणेल की तुम्ही आदिशक्ती आहात याचा गर्व काय, म्हणजे आम्ही आहोतच ते. याचा गर्व कसला? म्हणजे आमचं काही वैशिष्ट्य नाही त्याच्यामध्ये, म्हणजे आम्ही आहोत तसेच आहोत. तसेच तुम्ही जर सहजयोगी आहात तर आहात. त्याच्यात गर्व कसला, पण जे आहात ते रहा. एखादा समजा कोणी हिरा असला तर त्याच्यात चमक येणारच. त्यात हिऱ्याला काही गर्व चढतो का! गर्व त्याला चढतो ज्याला नव्हता आणि जो उगीचच डोक्यावर घालतोय तो.

त्याच्या उलट पाश्चिमात्य देशात आहे. तिकडे भयंकर अहंकार आहे लोकांना. ते स्वतःला राक्षस समजतात. म्हणून इकडून गेले आहेत त्यांना नागवायला. लोक पाठवलेत नं एक्सपोर्ट करून, एक्सपोर्ट क्वालिटी. छाटून बदमाष पाठविलेले आहेत. त्या सगळ्यांचा अहंकार असाच तडाक तोडलाय तिथे की बास. गाढवा सारखे हातात चिलिमा घेऊन फिरतायत. ते इतके मूर्ख आहेत, महामूर्ख आहेत. त्यांच्या मूर्खपणाचं मी वर्णन करू शकत नाही. तुम्हाला सांगेन कधी तरी. आता मुलं बाळं आहेत. काही सांगण्यासारखं नाही. त्यांनी आपल्या त्या अहंकारामध्ये महामूर्खपणाची पदवी मिळविलेली आहे म्हणजे त्यांना पदवीदानच देता येणार नाही इतके मूर्ख आहेत ते. ते वाटेल ते करतील मूर्खपणासाठी म्हणजे आपल्याकडे वेडेसुद्धा तसं करणार नाहीत. त्यांची एक तऱ्हा आणि तुमची दुसरी तऱ्हा. कितीही म्हटलं तरी तुम्ही तसेच राहणार आणि त्यांना म्हटलं अहो, जरा डोकं खाली करा तर ते वर येणारच म्हणजे अशा दोन तऱ्हांच्या लोकांमध्ये आम्ही कुठे. थोडी तरी जागा आता सहजयोग्यांच्या मुळे आली आहे मधोमध. थोडीशी जागा. ती जरा वाढवायची आहे. मग काम बघा आमचं तुम्ही तेव्हा आता सहजयोग्यांनी काय करायचं आपला धर्म स्थापन केला पाहिजे. नंतर काम, याबाबतीत जाणलं पाहिजे की पवित्रता असायला पाहिजे. आपल्या पत्नीशिवाय दुसऱ्या कोणत्याही स्त्री कडे आई स्वरूपातच पाहिलं पाहिजे. कठीण नाही. ती एक फारच सोपी गोष्ट आहे, पण आजकालच्या कलीयुगात इतकी घाण पसरलेली आहे की नाकातच घुसते, डोळ्यातच घुसते. पूर्वी मला आठवते आमचे आई-वडील सांगायचे की

सगळ्यांनी खाली डोळे करून चालायचं. वर डोळे करून कुणी चाललं तर शेजारीपाजारी लगेच आईला जाऊन सांगायचे, 'तुमची मुलगी अशी वर डोळे करून चालली होती.' झालं, मग आमचे अनेक अपराध झाले मग त्यावर आईनी ओरडायचं मुलींवर. वडिलांना जर कुणी सांगितलं, 'अहो, तुमचा तो नाना डोळे वर करून चालला होता', मग नानाची कंबखती आली. त्याचं खाणं-पिणं बंद. 'तू वर डोळे करून का बघत चालला होता, लक्ष कुठे होतं तुझं?' लक्ष कुठे आहे हा पहिला प्रश्न असायचा. ही मी सांगते पंचवीस वर्षांपूर्वीची गोष्ट. आता तुम्ही स्वतंत्र झाल्यामुळे दिखावापणा जो आलेला आहे त्यामुळे जी प्रकरण आपण केलेली त्याबद्दल लक्षात घेतलं पाहिजे की डोळे जमिनीवर ठेवायचे. ती तुमची आजी आहे. डोळे नेहमी जमिनीवर ठेवायचे. तिच्या आशीर्वादात राहायचं. स्वतःला नम्र करून पृथ्वीच्या स्मरणात राहिलं पाहिजे.

तिसरी गोष्ट अर्थ, पैशाच्या बाबतीत, पैशाच्या बाबतीत मनुष्याने कसे वागले पाहिजे. सारखी पैशाची हाव ठेवून पैसे मिळत नाहीत किंवा दुसऱ्याकडे दोन वस्तू जास्त आहेत म्हणून अधाशासारखे तिकडे बघूनही पैसे मिळत नाहीत आणि त्याच्याजवळ पैसे आहेत म्हणून त्याचा गळा कापूनही पैसे मिळत नाहीत. आणि ज्यांना पैसे मिळतात त्यांनासुद्धा सुख आणि आनंद मिळत नाही हे तुम्ही पाहिलेले आहे. आता बुद्धिनेच हा विचार तुम्ही कायम करू शकता की पैशाने सुख मिळत नाही तर मग कशाने मिळतं? पैसा एक अंग आहे, मग पैशाचं कोणते अंग आहे. तेव्हा लक्ष्मी नावाचं स्वरूप मी पूर्वी सांगितलं होतं, तसं स्वरूप असायला पाहिजे समाधानी, समाधानी वृत्ती. जे मिळेल ते स्वीकार करण्यामध्ये मनुष्य राजा होऊन जातो. अहो, ज्याला समाधान आहे तोच राजा. जो समाधानी नाही तो भिकारीच आहे. साधा हिशेब असतो. ज्याला समाधान नाही तो कितीही जरी मोठा असला, स्वतःला मोठे मानत असला तरी तो भिकारी आहे आणि ज्याला समाधान आहे तो दिसायला जरी गरीब दिसला तरी तो राजा. तेव्हा समाधान मानायला पाहिजे आणि तुम्हासाठी कठीण नाही. सहजयोगामध्ये ते दिलंय आम्ही तुम्हाला, समाधान.

आता कसं मानून घ्यायचं आणि कसं करायचं ते ही थोडं सांगते मी. कारण हे सगळे प्रश्न माणसाला येतात विचारांच्यामुळे. विचारच आले नाहीत तर प्रश्नही येणार नाहीत. तर कोणत्याही गोष्टीवर विचार जास्त सुरू झाला, अतीवर गेला तर विचार उचलायचा आणि फेकायचा माताजींच्या चरणावर. ज्याला आपण अचेतन मन म्हणतो, अनकॉन्शस माईड, ते तिथे आहे. तो सगळा विचार तिथे फेकायचा. मग आम्ही तो उचलतो. तुम्हाला प्रश्न आहे नं उद्याच्या इन्कमटॅक्सचा, मग विचार करू नका. तो आणून आमच्या पायावर फेकायचा. तो जसा तुम्हाला हवा तसा होणार नाही. पण जे तुम्हाला हितकारी आहे ते होईल. हितकारी होईल आणि तेच खरं लाभदायी आहे.

HINDI TRANSLATION

(Marathi Talk)

सहजयोग का ये कार्य कितना खास है। मैं आपको पहले ही बता चुकी हूँ कि मैंने श्री गणेशजी की तरह एक नया मॉडल बनाया है तुम्हारा। ये एक नया तरीका है। और इसे विशेष रूप से आपने ग्रहण किया है। इसका कारण ये है कि आपण उसे ग्रहण करने योग्य हो। मैंने अयोग्य दान नहीं दिया है। आपकी योग्यता को मैं हर क्षण, हर पल जानती हूँ। मैं तो सिर्फ इतना कह सकती हूँ कि ये जो कुछ भी हुआ ये सब माँ के प्यार की वजह से, बहुत ही धीरे से, प्रेम से, सम्बेदनापूर्ण ये कार्य हुआ है। पर अगर आप इसके योग्य नहीं होते तो ये सम्भव नहीं होता।

आज भी बहुत से लोग ऐसे हैं जो इधर-उधर भाग रहे हैं। वे पागल हो गये हैं। अनादिकाल से जो भी शास्त्रों में कहा गया है उस पर विचार तक नहीं करते हैं ये। जो कहा है, बड़े-बड़े ज्ञानी, श्रीकृष्ण जैसे महान परमेश्वरी अवतरण से सुनकर भी वे सब कुछ छोड़कर वे लोग नयी-नयी योजनाओं से लोगों को अपने जाल में फँसाते हैं, उसके बारे में कोई भी विचार ये लोग नहीं करते हैं।

किसी भी शास्त्र में, चाहे वो मोहम्मद साहब ने लिखा हो या फिर क्राइस्ट ने कहा हो या श्रीकृष्ण की कही गयी 'गीता' हो, इन सब में एक ही तत्व है कि आप अपने 'स्व' को समझें। अगर आप अपने अन्दर के 'स्व' को जानेंगे तो उसकी शक्ति से आपको लाभ होगा। पर ऐसा कहने से लोग इससे दूर भागते हैं क्योंकि सत्य को लोग स्वीकार नहीं करते। कुछ गलत कहते हैं तो वो मान जाते हैं क्योंकि गलत मार्ग पर चलने की उनको आदत हो गयी है इसलिए उस बात को वे जल्दी मान लेते हैं। असत्य के मार्ग से मनुष्य ने आखिर क्या पाया? अगर कुछ पाया है तो सिर्फ तर्क-वितर्क करना। इसका असर कलियूग में दिखायी दे रहा है। पिता का बेटे पर विश्वास नहीं, बेटे का माँ पर विश्वास नहीं। पूरा संसार त्राही-त्राही हो रहा है। ऐसी परिस्थिति में लोगों के सामने सत्य लाने से लोगों की स्थिति ऐसी हो जाती है कि जैसे अँधेरे से एकदम प्रकाश में आने से हो जाती है। उनकी आँखों को रोशनी से तकलीफ होती है और वे अँधेरे की ओर जाना चाहते हैं।

मैं लिखकर देती हूँ कि ऐसे में बहुत से लोग सहजयोग में एकदम से नहीं आएंगे। और जो आएंगे वे फिसल जाएंगे, टूट जाएंगे। उनको मैंने सही जगह पर बिठाया तो भी वे दौड़ेंगे। ऐसी स्थिति और कुछ समय तक रहेगी। पर अगर सहजयोग को स्थायीत्व देना है या विश्व में फैलाना है तो उसका एकमात्र इलाज है, चाहे जो भी हो, पर वो तो है, हम ही हमारी कुछ खासियत या हमने कुछ कमाया नहीं, हम जो भी कुछ है वो जन्मजन्मांतर से है। ऐसे में हमें इससे कुछ लेना-देना नहीं है। लोग कहते हैं कि, 'माताजी तो हैं ही आदिशक्ति। वे स्वयं आदिशक्ति है तो उनका हमें क्या बताते हो।'।

आपकी तरफ लोगों की दृष्टि रहेगी कि सहजयोग में क्या-क्या परिवर्तन हो रहा है। उनमें धर्म की स्थापना हुई है या नहीं? क्योंकि सबसे पहले धर्म स्थापित होता है। कलियुग में सर्वप्रथम धर्म की स्थापना माताजी ने की है क्या? वो (धर्मस्थापन) कहाँ पर होती? वो होगी आपकी नाभि चक्र में। आप में वो धर्म है या नहीं, आप धार्मिक

है या नहीं, ये अगर पहले ही सिद्ध हो जाता है तो, दूसरे लोग आपको देखकर कहेंगे कि, 'इसमें कितना बदलाव आया है, ये किस तरह से बन गया है, इसमें बहुत तेज़ आ गया है।' हमारा एक दीप रहेगा तो लोग कहेंगे कि वो बहुत दिनों से आकाश-दीप है। उसका क्या महात्म्य है? कितने आये और गये। जो दीप हमने अभी लगाये हैं वो पहले कभी नहीं लगाये गये थे।

सच में हमने दीप जलाकर दीपावली मनाई है ये आपकी प्रकाश से लोगों को समझना चाहिए और इससे बड़ी बात कुछ हो नहीं सकती। कल हमारा फोटो पेपर में आया तो 'माताजी साक्षात है ही।' अवश्य! आगे क्या? 'कितना भी कहें फिर भी वो आदिशक्ति है, पर हमारा क्या?' तो ऐसे पाखण्डी के पास क्यों जाते हो आप? आप उन पाखण्डी के पास इसलिए जाते हैं कि वो अपना चमत्कार दिखाते हैं। दो पैसे दिये नहीं कि वो खुश हो जाते हैं। पर माताजी को कहते हैं कि 'आप दिखाइये अपना कमाल।' जिनको जो चमत्कार करना है वो करें, पर हमसे चमत्कारों की अपेक्षा करते हो, वो क्या है! पैसे चाहिए तो हम देंगे। बहुत अधिक कष्ट करने के लिए कहेंगे तो कर लेंगे, पर हमारे अन्दर धर्मस्थापन होनी चाहिए। हम सबमें प्रेम दिखायी देना चाहिए। विश्व में लोगों ने कहना चाहिए कि, 'क्या चमकते हुए लोग हैं ये!' ये बहुत कठिन कार्य लग रहा है, तो सहजयोग कैसे जमेगा क्योंकि 'हमको जो धन्धे करने है वो तो हम करते रहेंगे।' अभी कुछ दिन पहले ही मैंने बताया था कि उधर सिंगापूर में जब मैं गयी थी तो एक अगुरु भाग चुके थे क्योंकि उन्होंने सबसे कहा था कि 'तुम लोग स्मगलिंग करो। कुछ भी करो। कितनी भी औरतें रखो, पुरुषों के साथ रहो। पर पैसे इधर दो।' आखिर लोगों का स्मगलिंग का सामान पकड़ा गया। फिर आये मेरे पास। मैंने कहा, 'अब उनसे जाकर पूछो।' मैंने ऐसे कितने रियलाइज्ड साधू देखे हैं। वो एक अम्बरनाथ में थे। किसी को कुछ नहीं कहते, कुछ नहीं करते। उनसे जब पूछा गया कि, 'महाराज, आप कुछ कहते क्यों नहीं!' तो उन्होंने कहा कि, 'उन लोगों की योग्यता ही नहीं है। उनसे क्या कहना।' पर मेरा ऐसा नहीं है। आप कितने योग्य हैं, ये तो मैंने पहले ही कह दिया है। इसके बारे में आप में से किसी को कोई शक नहीं। अब ये आपके कितने गहराई तक असर हुआ है, कितने साक्षात्कार हुए हैं इस गहराई से इसकी ओर ध्यान देना चाहिए। अपनी गलतियों को, खामियों को देखना चाहिए। देखा जाये तो हर एक सहजयोगी दीपस्तंभ जैसा है। इतने सारे गणेशों को बिठाने के बाद मुझे इतनी मेहनत करने की क्या आवश्यकता है ये बताइये मुझे। मुझे इतनी मेहनत करने की क्या आवश्यकता है। आप कुण्डलिनी उठा सकते हैं, लोगों को पार करा सकते हैं। एक-एक मठ डालकर बैठे तो लाखों रुपये कमा सकते हैं। मुझे इतनी मेहनत करने की क्या जरूरत?

सिर्फ एक चीज़ की कमी है कि अभी भी आपकी समझ में नहीं आया कि आपको क्या मिला है। अरे भाई, जिनकी जागृति नहीं हुई है उन्होंने भी आश्रम बंधवाये हैं। 'हम सर्वसाधारण मनुष्य हैं, घर-गृहस्थी वाले हैं।' ये सब बाहर से है पर अन्दर से आप क्या हो? जहाँ पैर पड़ेगा वहाँ से बाधायेँ दूर भाग जाएंगी। दूध से पानी अलग करने की शक्ति आप में होते हुए भी अगर आप में वो तेज़ नहीं आ रहा है, तो इसकी क्या वजह हो सकती है ये मेरी समझ में नहीं आता।

चक्र पकड़ता है इसका मतलब क्या है? इतनी मेहनत करने की आपको जरूरत ही नहीं है। सिर्फ निरपेक्ष भाव से साक्षी स्वरूप में आएं तो सब चक्र झट से छूट जाएंगे। क्योंकि वो सब मिथ्या है। मिथ्या में से हम जहाँ हैं वहीं

खड़े रहने से मात्र सब कुछ टूट कर गिर पड़ते हैं या नहीं ये देखिये। अपने को सिर्फ वहाँ चिपका कर रखें। जरा सा चित्त को अन्दर की ओर ले जाना है, खड़े तो हम वहीं हैं, कपड़े भी वही हैं, बर्ताव भी वही है। पती है, पत्नी है, बच्चे हैं, पूरा संसार है, समाज है, पर अगर आप चित्त की गहराई तक उतरें तो पूरे संसार की भक्ति आपके पिछे है इसका ध्यान रखें। ये पृथ्वी माँ आपकी रक्षा के लिए खड़ी है। समस्त तारांगण भी आपकी रक्षा के लिए खड़े हैं। जो कुछ चाहिए वो सब है पर सहजयोग के बारे में बताना हो तो आप नई दुल्हन की तरह शर्माने लग जाते हो। आधे-अधुरे लोगों के लिए सहजयोग नहीं है ये मैंने सौ बार बताया है। अगर आप धैर्यवान और वीर हैं तो ही आयें। सिर्फ दो लोग आयें तो भी चलेगा, पर वीरत्व आना चाहिए। घोड़ा दिया, उस पर बिठाया, घोड़ा चलाना सिखाया फिर भी रोते रहते हैं, तो क्या करें? आप ही बताइये। अब क्या घोड़े से आपको चिपकायें?

चक्र तो पकड़ने ही नहीं चाहिए। आपके चक्र सच में नहीं पकड़ते। इसमें माया कैसी है ये अगर आप समझेंगे तो आपकी समझ में आयेगा। चक्र आप पकड़ते नहीं क्योंकि आप इन्स्ट्रूमेंट हैं। आप एक कम्प्यूटर जैसे इन्स्ट्रूमेंट हो। आपको जो न्यूज मिलती है वो आप कहते हैं। अब समझो इनकी आज्ञा पकड़ गयी तो 'आपकी आज्ञा पकड़ी है' ये information वहाँ आती है, पर वो आपका भाई है, तो 'माताजी, इसकी आज्ञा निकालिये।' मतलब आप आज्ञाधारी हो गये। 'ये मेरा भाई, ये मेरा चाचा, ये अलाना, ये फलाना, ये मेरा लड़का।' क्या करेंगे। पकड़ता है तो पकड़े। कौन है वो आपका? आपका कौन है? आप खुद ही अपने, एकाकार, अपने में, अपने आनन्द में, अपने विश्व में खोये हैं। घूमते रहते हैं और वहाँ जो है वो तुम्हारा होता है और हमेशा रहेगा। इस बाह्यत्व को थोड़ा छोड़ना पड़ेगा तभी आपके चक्रों का पकड़ना रुकेगा। आपको सिर्फ information आती है। किसी को ज़्यादा आयेगी, किसी को कम आयेगी। वो आपके चक्र नहीं पकड़ते। फिर भी उधर ही ध्यान देते हैं, 'मेरा ये चक्र पकड़ गया है माताजी।' 'ऐसा क्या? ये तुम्हारा कैसे पकड़ गया। तुम्हारे पास बैठे आदमी का पकड़ा है इसलिए तुम्हारा भी पकड़ा होगा।' मतलब जो बातें मिथ्या है उस पर ही शक करते हैं। आपको समझना चाहिए कि ये सब मिथ्या है; जैसा कि हम कहते हैं बागुलबुवा (कोई काल्पनिक चीज़)। ये तो बागुलबुवा की तरह से ये आपकी काल्पनिक पकड़ है। असल में आपका कुछ पकड़ता ही नहीं है। लोग कहते हैं कि कोई गुरु थे, उन्होंने किसी को कुछ दिया तो उनको ये बीमारी हो गई। इनको अमूक गुरु ने ठीक किया। इसको ये बीमारी हो गयी। आप में से बहुत से लोगों ने इन लोगों को वाइब्रेशन दे कर ठीक किया है। आपको पता है कि यहाँ पर किसे बीमारी हो गयी? साक्षात गंगा माता सुबह से शाम तक आपके पैर धोती है। और आप यहाँ खड़े हो कर कहते हैं कि 'मेरा ये पकड़ा है, मेरा वो पकड़ा है।' सिंहासन पर बैठे हुए लोगों ने ऐसा बर्ताव नहीं करना चाहिए। जो अन्दर से डरते हैं, छोटी मनोवृत्ति के होते हैं उसी वजह से उस तरह का उनका बाह्यबर्ताव भी हो जाता है। राजा के जैसे रहना चाहिए। दिल्ली में एक गृहस्थ मिले थे। वो मुझसे कहने लगे, 'मैं बहुत सीधा-सादा रहता हूँ। माताजी, आपको इससे कुछ आपत्ती तो नहीं।' मैंने कहा, 'आप तो राजा हैं।' इसलिए पहले अपने व्यक्तित्व के बारे में सोचना चाहिए। खड़े होने के बाद ऐसा लगना चाहिए कि कोई तो मनुष्य खड़ा है। पहले जब मैंने सहजयोगियों को खड़े किये तब ऐसा लगता था कि कौनसी जेल से छुटकर आये हैं ये? 'माताजी ने कुछ खास, विशेष अपने को दिया है' ये हमेशा ध्यान में रखें। मैं कहती हूँ ये अति विशेष है। मैंने भी ये सब सीखा है और तब कहीं जाकर मैं इसमें जम गयी हूँ। आपकी कुण्डलिनी

के अटकने से सब गड़बड़ होती है। उसे कैसे छुड़ाना है और आपको इस मार्ग पर कैसे लाना है, आपको यहाँ तक कैसे पहुँचाना है इन सब पर पहले मैंने मेहनत की और बाद में आपको छुड़ाया है।

सबसे पहले तो अपने धर्म की स्थापना होनी चाहिए। धर्म का होना बहुत जरूरी है। अगर मनुष्य में धर्म ही अस्थिर है तो सहजयोग नहीं जमेगा। धर्म का कार्य बहुत आसान है। 'अति वर्ज्ययेत।' जो कुछ भी ज्यादा है, अति है उसे पहले छोड़ दो, मध्यमार्ग पर आना है तो कुछ भी अति में नहीं करना चाहिए। किसी भी चीज़ के लिए हठ नहीं करना है। पागल के जैसे किसी एक चीज़ के पीछे पड़े रहना, ये भी नहीं होना चाहिए। हसते-खेलते, सहजभाव से कार्य करना है। धर्म में एक सीधी-सादी बात है, दारू नहीं पीना है। तम्बाकू नहीं खाना है। ये सब असूरी चीज़ें हैं। दारू एक तरह से असूरी पेय है। विश्व में राक्षसी चीज़ें हैं, उसका उपयोग न करें। खाने का भी अतिरेक नहीं करें। खास करके घर-गृहस्थी वाले लोगों को ये तकलीफ है। खाने के बारे में वे ज्यादा उत्सुक रहते हैं। जो कुछ भी चटपटी चीज़ें आती है वो बना कर, खिला कर उनकी (पुरुषों की) जीभ खराब कर देते हैं। सुबह से लेकर शाम तक खाना खिलाते हैं और फिर पुरुषों के सिर पर बैठते हैं। इस तरह के खाने से बच्चों को भी बिगाड़ देते हैं। फिर लीवर खराब होता है। एक तो ज्यादा खायेंगे नहीं तो पूरा उपवास करेंगे। कुछ भी नहीं खाएंगे। ये नहीं खाना है, वो नहीं खाना है, पूरे हफ्तेभर का उपवास रखेंगे। सिर्फ फलाहार करेंगे। जैसे खाने का अतिरेक नहीं करना है वैसे ही पोशाख के बारे में भी है। एक तो बिना कपड़े के घूमेंगे, या दिन में तीन बार कपड़े बदलेंगे। इसका कुछ मध्य-उपाय निकालते ही नहीं हैं। साफ-सुथरे, ठीक-ठाक कपड़े पहनने चाहिए। उस ओर भी ज्यादा ध्यान नहीं देना है। गृहस्थी लोगों को इसकी ज्यादा जरूरत होती है। उनका एक फायदा है कि बाल-बच्चे होने के कारण वो कुछ ऐसा-वैसा नहीं पहन सकते, नहीं तो बच्चे ही उनकी खबर लेंगे। एखाद ऐसा पागल आदमी घर में रहेगा तो लोग उस पर हसेंगे। अगर उस पर कोई हँसता है तो वो या तो पागल शहाणा है या फिर सब छोड़ देता है। तो अति वर्ज्य करना है। हर चीज़ में जो अति है उसे वर्ज्य करना है और जो चीज़े शैतानी है उस ओर बिल्कुल भी ध्यान नहीं देना है।

अब मनुष्य का सबसे बड़ा धर्म क्या है? अगर मुझसे कोई पूछे कि, 'माताजी, मनुष्य के लिए कौनसा धर्म जरूरी है?' अब इतने सारे लोगों को देखने के बाद मुझे एक ही सबसे जरूरी लगता है कि आपका ये जो माथा है वो किसीके सामने न झुकायें। अगर आपने अपने सिर को किसी के सामने झुकाया तो रियलाइजेशन लेना बहुत कठिन हो जाएगा। सब अगुरु है, पाखण्डी हैं उनके सामने माथा झुकाना नहीं चाहिए। सहजयोगियों ने तो बिल्कुल भी नहीं झुकाना चाहिए। दूसरे सहजयोगी या योगी मनुष्य के सामने भी झुकने की जरूरत नहीं है। आपमें क्या कुछ कमी है? ऐसे करने से आज्ञा चक्र पकड़ जाता है। और वो ऐसा पकड़ता है कि फिर छूटता ही नहीं। क्योंकि आपके ऊपर कोई नहीं है ये मैं आपसे कह देती हूँ। अगर आप गणेश की स्टाइल में हैं तो ब्रह्मा, विष्णू, महेश भी आपके आगे नहीं जा सकते। वाइब्रेशन से देख लीजिए कि मैं जो कहती हूँ वो सच है या नहीं। सिर्फ जैसा मेरा नाम है 'निर्मल' वैसे ही स्वयं को रखें तो ब्रह्मा, विष्णू, महेश भी आपको हाथ नहीं लगा सकेंगे ये मेरा शब्द है। किसी के सामने जा कर सिर झुकाने की आवश्यकता नहीं है। इतने सारे जो गुरुबाबा हैं वो मेरे सिर तक को भी हाथ नहीं लगा सकते हैं। गंगा भी मेरे सिर पर नहीं चढ़ सकती है। पर आप लोग मेरे सिर पर हाथ रख सकते हैं। आपकी समझ में आयी बात! आपकी ऐसी स्थिति होते हुए, इतने उच्च पद पर होते हुए अगर आप खुद के बारे में गलत कल्पनायें

धारण करना ये सहज नहीं है। इसका मतलब ये नहीं किइन सब बातों से आप गर्वित हो जाएं। कोई कहेगा कि 'आप आदिशक्ति हैं तो इसका क्या गर्व करना।' मतलब हम तो हैं ही आदिशक्ति। इसमें गर्व करने वाली कौनसी बात है। हमारा इसमें कुछ खास हैं ऐसा नहीं। हम जैसे हैं वैसे हैं। वैसे ही आप सहजयोगी हैं तो है ही। इसमें गर्व की कौनसी बात है? पर जो है वैसे रहिए। अगर कोई हीरा होगा तो उसमें तो चमक आएगी ही।

इसके उल्टा ही पाश्चात्य देशों में हैं। वहाँ के लोग बहुत ही अहंकारी हैं। वे खुद को शैतान समझते हैं। लोगों को एक्सपोर्ट करके भेजा है नं! छोट-छोट कर बदमाश भेजे है। उन सबके अहंकार को ऐसा तोड़ा है वहाँ कि पुछो मत। गधे जैसे हाथ में चिलीम लेकर घूमते हैं। वे इतने मूर्ख है, महामूर्ख है। उनकी मूर्खता का वर्णन भी नहीं कर सकती हूँ मैं। इसके बारे में बाद में फिर कभी बताऊँगी। अभी यहाँ बच्चे बैठे हुए है और ऐसे में बोलने जैसा नहीं है। उनको अपने ही अहंकार के लिए महामूर्ख की पदवी दी गयी है याने कि उनको पदवी दान ही नहीं दिया जा सकता है, इतने मूर्ख हैं वो। मूर्खता के लिए वे कुछ भी करेंगे। अपने यहाँ पागल लोग भी ऐसा नहीं कर सकते। उनकी एक तरह की बात और आपकी दुसरी तरह की! कितना भी कुछ कहो आप वैसे ही रहने वाले हैं वो। उनसे कहेंगे कि, 'सिर नीचे करो।' तो उनका सिर और भी ऊपर आएगा। ऐसे दो तरह के लोग हैं। अब इन दो तरह के लोगों में हम कहाँ के? अब सहजयोग के कारण थोड़ी तो जगह मिली है मध्य मार्ग में। थोड़ी सी जगह। अब उस जगह को बढ़ाना है। तो अब सहजयोगियों ने धर्म की स्थापना करनी चाहिए, बाद में काम! और इसमें पावित्र्य आना चाहिए। अपनी पत्नी के सिवाय दूसरी किसी भी स्त्री की ओर माँ के रूप में देखना चाहिए। कठिन नहीं है ये। ये बहुत ही आसान बात है। पर आजकल कलियुग में इतनी गन्दगी फैली हुई है कि वो सीधी नाक में ही जाती है, आँखों को चुभती है। मुझे याद है कि हमारे माता-पिता कहते थे कि, 'सबने आँखे नीचे कर के चलना चाहिए।' आँखे ऊपर करके चले और किसीने देख लिया तो माँ को जाकर कहते थे कि, 'आपकी लड़की ऐसी आँख ऊपर करके चल रही थी।' तो बस हो गया, उस पर माँ बहुत चिल्लाती थी। पिताजी को कोई कहे कि, 'आपका वो नाना आँखे ऊपर करके चल रहा था।' तो फिर नाना की आ गयी शामत। उसका खाना-पिना बन्द। 'तू आँख ऊपर करके क्यों चल रहा था? ध्यान किधर है तुम्हारा?' ध्यान कहाँ है ये पहला प्रश्न होता था। ये जो मैं कहती हूँ वो पच्चीस साल पुरानी बात है। अब आपके स्वतंत्र होने के बाद जो दिखावापन आ गया है और उससे जो घटनायें घटी है वो ध्यान में रखते हुए आँखे जमीन पर रखनी चाहिए। वो तुम्हारी दादी है। आँखे हमेशा जमीन पर रखें। स्वयं को विनम्र रखकर हमेशा धरती माता का स्मरण करते रहे।

तिसरी बात है 'अर्थ', मतलब पैसे-रूपयें। पैसों के बारे में मनुष्य ने कैसा बर्ताव करना चाहिए। बार-बार पैसों के पीछे पड़ कर पैसा नहीं मिलता है या दुसरे के पास जो चीज़ है उसे लालायित होकर देखने से भी पैसा नहीं मिलता। जिसके पास पैसा है उसका गला काटने से भी पैसा नहीं मिलता। और जिनके पास पैसा होता है उनको भी सुख, आनन्द, शान्ति नहीं मिलती है ये तो आपने देखा ही होगा। अब आप स्वयं ये सोचें कि अगर पैसे से सुख नहीं मिलता तो किससे मिलता होगा। पैसा तो एक भाग है, फिर पैसे का हिस्सा कौनसा है। लक्ष्मी स्वरूप के बारे में इससे पहले मैंने बताया था। वैसा ही स्वरूप रहना चाहिए आपका, समाधानी, समाधानी वृत्ति का। जो मिला है उसको स्वीकार करने से ही मनुष्य राजा बन जाता है। जो समाधानी होता है वही राजा होता है। जो समाधानी नहीं

रहता वो भिखारी है। सीधा-सादा हिसाब है। जो समाधानी नहीं वो कितना भी बड़ा बन जाए, स्वयं को बड़ा मानने लगे फिर भी वो भिखारी ही है। और जो हमेशा समाधानी रहता है वो कितना भी गरीब क्यों न हो फिर भी वो राजा ही होता है। इसलिए हमेशा हर चीज़ में समाधानी होना चाहिए। और ये आपके लिए कठिन कार्य नहीं। सहजयोग में हमने वो दिया है आपको।

अब कैसे मानना है और कैसे करना है ये भी मैं बताती हूँ। क्योंकि जो भी प्रश्न आते हैं मनुष्य को, वो सब सोचने से आते हैं। अगर आप सोचेंगे नहीं तो प्रश्न ही नहीं आएंगे। इसलिए किसी भी चीज़ के बारे में अति सोचने लगेंगे तो उस सोच को उठाकर माताजी के चरणों पर समर्पित कर देना है। जिसे हम अनकॉन्शस माइंड कहते हैं वो उधर है। सब सोच को वहाँ समर्पित करना है। फिर हम उसे उठाते हैं। कल आप का प्रश्न था इन्कमटैक्स के बारे में, तो सोचो मत। उसे लाकर मेरे कदमों पर डाल दो। आपको जैसा चाहिए वैसे तो होगा नहीं, पर जो कुछ भी होगा वो आपके हित के लिए होगा। और वो आपके लिए लाभदायी भी होगा क्योंकि अगर आपने अभी इन्कमटैक्स में थोड़े पैसे बचायें, पर फिर बाद में इससे नुकसान भी हो सकता है।

आप सबको अनन्त आशीर्वाद!